

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ

1. Ασφάλεια και Πρόληψη

Δεν μαλώνω, δεν μαλώνω, αγκαλιά μεγάλη απλώνω

Παπαδημητρίου Άρτεμις

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Ο σχολικός εκφοβισμός έχει αναγνωριστεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας ως πρόβλημα Δημόσιας Υγείας (W.H.O., 1996, 1998), αφού η θυματοποίηση μπορεί να είναι ένα πρώιμο στάδιο στην εξελικτική ακολουθία που οδηγεί σε παραβατική συμπεριφορά σε μεγαλύτερη ηλικία, με τη σοβαρότητα των περιστατικών να τείνει να κλιμακώνεται με την ηλικία. «Βία» με τη μορφή πρώιμων επιθετικών συμπεριφορών που μπορούν να εξελιχθούν σε εκφοβισμό στην πορεία των χρόνων συναντάται στα νηπιαγωγεία σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε πρόγραμμα του υπουργείου Παιδείας τον Μάιο και τον Ιούνιο 2015. Λαμβάνοντας υπόψη ότι αποτελεί αναφαίρετο δικαίωμα για όλα τα παιδιά να βρίσκονται σε ένα σχολικό περιβάλλον που τους παρέχει ασφάλεια και προστασία, θεωρείται πρωταρχικής σημασίας τα σχολεία να εφαρμόζουν με συστηματικό τρόπο πολιτικές πρόληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου. Το θέμα της πρόληψης στον τομέα της ψυχικής υγείας των παιδιών αποκτά όλο και μεγαλύτερη απήχηση διεθνώς τα τελευταία χρόνια και αποτελεί σημαντικό στόχο διαφόρων διεθνών οργανισμών, γιατί το «αποτελεσματικό» σχολείο οφείλει να «αφουγκράζεται» τις ανάγκες των παιδιών και να δίνει έμφαση στην επαρκή στήριξή τους σε ένα πλαίσιο επικοινωνίας, κατανόησης και φροντίδας. Ειδικά τα τελευταία χρόνια, η έμφαση δεν είναι μόνο πια στη μετάδοση γνώσης αλλά στο συναισθηματικό «κλίμα» που επικρατεί και περιβάλλει τη μαθησιακή διαδικασία και το οποίο σε μεγάλο βαθμό προσδιορίζεται από το είδος και την ποιότητα των σχέσεων μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας. Για τους παραπάνω λόγους η παρέμβαση για την αντιμετώπιση της επιθετικής συμπεριφοράς κάθε φορά που εμφανίζεται κρίνεται απαραίτητη. Πολλά είναι τα μοντέλα διαχείρισης προβλημάτων και επιθετικής συμπεριφοράς που έχουν διατυπωθεί και αξιοποιούνται από τους εκπαιδευτικούς στα πλαίσια σχολικών παρεμβάσεων. Στο πρόγραμμα που αναπτύσσουμε προτείνονται διαφορετικές προσεγγίσεις με σκοπό την πρόληψη περιστατικών σχολικής βίας, γιατί τα προγράμματα αυτά αποτελούν σημαντικό παράγοντα τόσο για τη σχολική επιτυχία, όσο και για την ομαλή ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των μαθητών.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Οι προαπαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες για την υλοποίηση του σεναρίου είναι η εξοικείωση των μαθητών με τον υπολογιστή και να εργάζονται σε ομάδες. Το πρόγραμμα θα εφαρμοστεί το δεύτερο τρίμηνο για να έχουν προσεγγιστεί θέματα που αφορούν στη προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη. Επίσης, θα έχουμε ήδη ασχοληθεί με τις δεξιότητες φιλίας, την διαφορετικότητα και τα συναισθήματα. Θα χρησιμοποιηθεί άφθονο εποπτικό υλικό (εικόνες από τις τρεις μορφές της βίας (λεκτική, σωματική και κοινωνική απομόνωση), έργα τέχνης, βίντεο, ταινίες και θα

έχουμε αναζητήσει σε ιστοσελίδες υποστηρικτικό υλικό. Επιπρόσθετα θα εμπλουτίζουμε τη βιβλιοθήκη μας με βιβλία (π.χ Τα χέρια δεν είναι για να δέρνουμε, Ο νταής του σχολικού). Αρχικά θα γίνει ενημέρωση των γονέων σχετικά με την υλοποίηση των εργαστηρίων και θα τους ζητηθεί να φέρουν στο σχολείο σχετικό υλικό, καθώς και να υποστηρίξουν το πρόγραμμα σε όλη τη διάρκειά του.

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων: Στοχοθεσία των εργαστηρίων, προτεινόμενες δράσεις και υλικό αφόρμησης, επέκτασης, γενίκευσης.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ.....	
Θεματική	Ζω καλύτερα – Ευ Ζην	Υποθεματική	Ασφάλεια και Πρόληψη
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Νηπιαγωγείου και πρώτες τάξεις Δημοτικού Σχολείου.		
Τίτλος	Δεν μαλώνω, δεν μαλώνω, αγκαλιά μεγάλη απλώνω		
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	<p>Δεξιότητες (4C's): (Κριτική Σκέψη) (Δημιουργικότητα), (Συνεργασία), (Επικοινωνία)</p> <p>P4/wC (πρόγραμμα φιλοσοφίας με και για τα παιδιά) εκτός από τις δεξιότητες (4C's) καλλιεργεί την φροντιστική (caring) και την κοινότητα διερεύνησης (communityofinquiry).</p> <p>ProblembasedLearning Μάθηση μέσω διερεύνησης προβλήματος)</p> <p>Δεξιότητες του νου</p> <p>Δεξιότητες μάθησης του 21^ο αιώνα</p> <p>Δεξιότητες Ζωής</p> <p>Ψηφιακές δεξιότητες</p>		
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	Αυτομέριμνα, Ασφάλεια και Πρόληψη, Οδική ασφάλεια		

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Να αποκτήσουν θετική αυτοεικόνα, να βελτιώσουν την αυτοαντίληψή τους, και τις σχέσεις τους με τους συμμαθητές τους.</p> <p>Να συνεργάζονται, να δουλεύουν ομαδικά, να συζητάνε, να σκέφτονται ομαδικά, να ανταλλάσσουν σκέψεις και ιδέες, να επικοινωνούν.</p> <p>Να αναγνωρίζουν το φαινόμενο της ενδοσχολικής βίας.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις διάφορες μορφές της (λεκτική, σωματική, ηλεκτρονική, κοινωνική).</p> <p>Να αναπτύξουν ενσυναίσθηση για τον θύτη και το θύμα.</p>	<div style="text-align: center;"> <p>Συnergάζομαι και αλληλεπιδρώ.</p> </div>	<p>1^η Δραστηριότητα Τα παιδιά γίνονται ζευγαράκια και διαλέγουν έναν φίλο που έχουν καιρό να παίξουν μαζί του. Το κάθε ζευγαράκι μοιράζεται ένα χαρτί και ο καθένας ζωγράφισε τον φίλο του. Η αλληλεπίδραση αρχίζει όταν συνεργάζονται για να ζωγραφίσουν στο ίδιο χαρτί. Κόβουν τις φιγούρες και ζητάμε τα ζευγαράκια να βρουν ένα άλλο ζευγάρι, να γίνουν τετράδα. Κολλάνε τις φιγούρες σε ένα μεγάλο χαρτί και κάθε περιγράφει-συστήνει παιδί το φίλο του στην τετράδα. Στη συνέχεια περνάει η εκπαιδευτικός από όλους του κύκλους και θα γράψει σε ένα χαρτί τα πιο σημαντικά πράγματα που ακούστηκαν στη κάθε τετράδα. Κατόπιν, η κάθε τετράδα βρίσκει ένα όνομα που της ταιριάζει, το γράφουμε σε ένα χαρτί και ζητάμε να από την κάθε τετράδα να κάνουν όλοι μαζί μια ζωγραφιά που να ταιριάζει με την ομάδα τους. Τέλος, γυρίζουν τα παιδιά στην ολομέλεια και ορίζουν έναν εκπρόσωπο που θα μας πει το όνομα της ομάδας και θα μας περιγράψει τη ζωγραφιά.</p> <p>2^η Δραστηριότητα Αρχικά διερευνούμε τις προϋπάρχουσες αναπαραστάσεις σχετικά με το φαινόμενο με σκοπό να προσδιοριστούν πιθανές παρανοήσεις και να σχεδιαστούν κατάλληλες πρακτικές για το μετασχηματισμό τους. Με καταιγισμό ιδεών καταγράφουμε στον πίνακα ότι μας λένε τα παιδιά για τη λέξη βία ή εκφοβισμός. Χρησιμοποιούμε εποπτικό υλικό με εικόνες από τις τρεις μορφές της βίας (λεκτική, σωματική και κοινωνική απομόνωση, ηλεκτρονικό) και διερευνούμε τις πρότερες γνώσεις των παιδιών για το θέμα της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού.</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>3^η Δραστηριότητα Ζητάμε από τα παιδιά να μας πουν για το αν υπάρχει στο σχολείο τους κάτι ανάλογο ή αν τους έχει συμβεί κάπου αλλού (εμπειρίες εκφοβισμού), τι ένιωσαν, πως αντέδρασαν κ.λ.π.</p>

<p>Να αναγνωρίσουν τα συναισθήματα που προκαλεί η βία.</p> <p>Να γνωρίσουν ασφαλείς τρόπους και να αποκτήσουν την ετοιμότητα και το θάρρος να υπερασπίζονται τον εαυτό τους και άλλους όταν εκφοβίζονται λεκτικά και σωματικά.</p> <p>Να παρατηρούν, να υποθέτουν, να προβλέπουν και να συμπεραίνουν.</p> <p>Να αντιλαμβάνονται και να κατανοούν τα συναισθήματα των άλλων (ενσυναίσθηση).</p> <p>Να διαχειρίζονται τα συναισθήματα τους όταν ένα παιδί τους εκφοβίζει.</p> <p>Να αναγνωρίζουν την έννοια του δικαίου και αδικού.</p>	<div style="text-align: center;"> <p>«Ο κύκλος των απόψεων και των προτάσεων»</p> </div>	<p>1^η Δραστηριότητα Διαβάζουμε το βιβλίο «Ο νταής του σχολικού» και θα το επεξεργαστούμε μέσα από την ρουτίνα του Κύκλου Διαφορετικών Απόψεων (Circle of Viewpoints); Ενδεικτικές ερωτήσεις; Ξεκινάμε από τον τίτλο και ρωτάμε τα παιδιά, τι σημαίνει νταής; Σχολιάζουμε την συμπεριφορά του "νταή" .... Συζητάμε για τα συναισθήματα του προκαλεί. Ποιος ή ποιοι το έχουν προκαλέσει; Ποιος έφταιγε; Γιατί; ος αντιμετωπίζει πρόβλημα; Ποιος θα ωφεληθεί εάν δοθεί λύση;</p> <p>2^η Δραστηριότητα Συνεχίζουμε με την ρουτίνα Απόδοση Δικαιοσύνης στο Παρόν, Μέλλον και Παρελθόν (Making it Fair Now-Then-Later). Ζητάμε από τους μαθητές να σκεφτούν ιδέες για πράγματα που μπορεί να κάνει μια κατάσταση δικαιότερη: τώρα, στο μέλλον ή να αλλάξετε η κατάσταση γι 'αυτό θα ήταν δίκαιη κατά το παρελθόν. - Αναρωτιέμαι τι θα συνέβαινε αν ... Τα παιδιά καλούνται αρχικά να συμφωνήσουν ότι η συμπεριφορά του Νταή είχε αρνητικές επιπτώσεις για τον Αριστοτέλη. Στη συνέχεια χωρίζονται σε τρεις ομάδες (Παρελθόν, Παρόν, Μέλλον). Κάθε ομάδα καλείται να συγκεντρώσει ιδέες για δράσεις σχετικές με: α) αποφυγή του περιστατικού στο παρελθόν Τι θα μπορούσε να είχε κάνει ο Αριστοτέλης για να αποφύγει αυτή τη δυσάρεστη κατάσταση; β) επίλυση του περιστατικού στο παρόν Τι θα συμβουλευάμε στον Αριστοτέλη να κάνει για να τον αντιμετωπίσει; γ) δημιουργία συμβολαίου για πρόληψη ανάλογων περιστατικών στο μέλλον. Καταγράφουμε στο χαρτί τις απαντήσεις των παιδιών και τα βάζουμε να υπογράψουν στο συμβόλαιο της τάξης. Στη συνέχεια ζωγραφίζουν την ιστορία και δημιουργούν ένα ψηφιακό κόμικ με το διαδικτυακό εργαλείο https://www.storyboardthat.com/</p>
---	--	---

Να εμβαθύνουν στο θέμα της βίας.

Να αποτυπώσουν τις σκέψεις και τις απόψεις τους μέσα από την οπτική των ρόλων, σχετικά με την ιστορία που δημιούργησαν.

Να δώσουν συγκεκριμένη μορφή σε πρόσωπα ή χώρους που έχουν συλλάβει με τη φαντασία τους.

Να καταθέτουν αυθόρμητα τις ιδέες τους

Να ερμηνεύουν τους ρόλους σύμφωνα με τη δική του οπτική.

Να ανακαλύπτουν τα φανερά και κρυμμένα μηνύματα.

Να αναπτύξουν στάσεις αποδοχής και σεβασμού της διαφορετικότητας των άλλων.

Να αναδυθούν και να γίνουν ξεκάθαρες δύσκολες ή αφηρημένες έννοιες

Να προτείνουν λύσεις για το πρόβλημα.

Να καλλιεργήσουν τις μεταγνωστικές τους δεξιότητες.

**Μπαίνω στη θέση
του άλλου**

1^η Δραστηριότητα

Διαβάζουμε σταδιακά το σενάριο «Μιμή η κουταλαυτού», το προσεγγίζουμε μέσω του εκπαιδευτικού δράματος και χρησιμοποιούμε τις παρακάτω τεχνικές:

Χτίσιμο της «στάσης» του ρόλου:

Δημιουργία ήχων:

Παγωμένη εικόνα:

Ρόλος στον τοίχο:

Σε ένα μεγάλο χαρτί τα παιδιά σχεδιάζουν το περίγραμμα της Μιμής. Καθώς εξελίσσεται το δράμα τα παιδιά γράφουν εντός του περιγράμματος σκέψεις και συναισθήματα του ρόλου και εκτός του περιγράμματος σκέψεις και συναισθήματα δικά τους ή άλλων προσώπων του δράματος για το ρόλο.

Ομαδική ζωγραφική:

Οι συμμετέχοντες δημιουργούν από κοινού μια ζωγραφιά με τους χώρους και τα πρόσωπα του δράματος.

Ανακριτική καρτέλα:

Διάδρομος της συνείδησης:

Λύση -Αναστοχασμός

Αφήγηση:

Σύνταξη κειμένου:

Τελετουργία:

Το παιδί στο ρόλο του Μπένη, η ομάδα της Μαρίας και του Τζακ στήνουν ένα γλέντι με χορό και τραγούδι για να γιορτάσουν τη συμφιλίωση τους. Και βάζουμε το τραγούδι «Όπου υπάρχει αγάπη».

Η δραστηριότητα παρουσιάζεται αναλυτικά στο υποδειγματικό υλικό.

<p>Να αποκτήσουν ψυχική ανθεκτικότητα και να μπορούν να ανταποκριθούν σε αγχογόνες καταστάσεις και σε ενδεχόμενες καταστάσεις βίας ή θυμού ως θύματα ή παρατηρητές.</p> <p>Να αναπτύξουν ενσυναίσθηση για τον θύτη και το θύμα.</p> <p>Να αντιληφθούν τη σπουδαιότητα του ρόλου του παρατηρητή και πόσο σημαντική είναι η δύναμη της ομάδας.</p> <p>Να ασκηθούν σε καταστάσεις συμπεριφοράς.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν τη σπουδαιότητα του παρατηρητή στην αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού.</p> <p>Να κατανοήσουν τις αρνητικές επιπτώσεις της συγκεκριμένης συμπεριφοράς.</p> <p>Να αντιμετωπίζουν αυτά τα περιστατικά με τον κατάλληλο τρόπο.</p> <p>Να αποκτήσουν την ετοιμότητα να υπερασπίζονται τον εαυτό τους και τους άλλους όταν εκφοβίζονται.</p>	<div style="text-align: center;"> <p>Τα μαγικά καπέλα εν δράση!!!!</p> </div>	<p>1^η Δραστηριότητα 1^η Δραστηριότητα Επεξεργαζόμαστε με τη ρουτίνα του έντεχνου συλλογισμού Βλέπω- Σκέφτομαι- Αναρωτιέμαι τον πίνακα του MattMahurin με τίτλο «Bullying»</p> <p>Το έργο τεμαχίζεται σε τρεις επιμέρους λεπτομέρειες με τρόπο που επιτρέπει την απομόνωση των τριών βασικών ρόλων, του θύτη, του θύματος και των παρατηρητών και προσφέρεται για δραματοποίηση.</p> <p>2^η Δραστηριότητα Στη συνέχεια εμβαθύνουμε περισσότερο στο θέμα με τη μεθοδολογία των 6 καπέλων της σκέψης.</p> <p>ΜΠΛΕ ΚΑΠΕΛΟ: Γιατί είμαστε εδώ, Ποιο είναι το ζήτημα με το οποίο θα ασχοληθούμε; Ορισμός της κατάστασης ή του προβλήματος; Τι θέλουμε να πετύχουμε; Πού θέλουμε να καταλήξουμε</p> <p>Το Άσπρο Καπέλο Τι συμβαίνει σε αυτό το παιδί; Με ποιες λέξεις θα μπορούσες να το περιγράψεις; Του λείπει άραγε κάτι; Τι;</p> <p>Το Κόκκινο Καπέλο Τι νιώθεις όταν βλέπεις ένα παιδί έτσι; Μπορείς να περιγράψεις πως αισθάνεται; Μήπως νιώθουν και άλλοι συμμαθητές σου όπως κι αυτό το παιδί;</p> <p>Το Κίτρινο Καπέλο Τι λύσεις μπορούμε να βρούμε για να βοηθήσουμε αυτό το παιδί; Με ποιο τρόπο μπορούμε να το βοηθήσουμε; Τι θα αλλάξει εάν βρούμε λύση για το πρόβλημά του;</p> <p>Το Μαύρο Καπέλο Ο/η νηπιαγωγός διαβάζει στα παιδιά τις καταγραφές του προηγούμενου καπέλου και τα ξανακαλεί να σκεφτούν πάνω στις ακόλουθες ερωτήσεις: Μπορείτε να πραγματοποιήσετε όλες τις ιδέες σας; Ποιες δυσκολίες έχετε; Μήπως κάποια από τις ιδέες σας δεν είναι χρήσιμη σε αυτό το παιδί;</p> <p>Το Πράσινο Καπέλο Είναι βέβαιο ότι μπορείτε να τα καταφέρετε. Μπορείτε να σκεφτείτε καινούριες ιδέες. Προσπαθήστε να βρείτε λύσεις που μπορείτε να τις πραγματοποιήσετε.</p> <p>Το Μπλε Καπέλο Στην ολομέλεια τα παιδιά καλούνται να αξιολογήσουν τα ακόλουθα: Μπόρεσα τελικά να βοηθήσω; Λύθηκε το πρόβλημα; Αισθάνομαι ότι μπορώ να αντιμετωπίσω ένα παρόμοιο πρόβλημα;</p>
--	---	---

Τα δικά μας μηνύματα

Να εκφραστούν μέσα από τις διάφορες μορφές τέχνης.

Να «γράψουν» και να ζωγραφίσουν το δικό τους τραγούδι.

Να καλλιεργήσουν δεξιότητες παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου.

Να καλλιεργήσουν δεξιότητες του νου (ανάλυση, σύνθεση, οργάνωση και τεκμηρίωση δεδομένων και πληροφοριών).

Να καταγράψουν τρόπους ενημέρωσης της τοπικής κοινωνίας (Κριτική Σκέψη).

Να μετασηματίσουν την προσωπική του εμπειρία σε αφίσα, βιβλίο, τραγούδι(Δημιουργικότητα).

Να αξιοποιήσουν κατάλληλα μέσα ώστε να επικοινωνήσουν την οπτική τους για το φαινόμενο της βίας (Επικοινωνία).

1^η Δραστηριότητα

Ο/η εκπαιδευτικός μαζί με τους μαθητές «ξεφυλλίζουν» σαν ημερολόγιο όλα όσα έχουν διερευνηθεί και καταγραφεί στις προηγούμενες συναντήσεις και «φρεσκάρουν» τις βασικές έννοιες και τα συμπεράσματα από κάθε συνάντηση. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες. Μια ομάδα θα γράψει το σύνθημα της τάξης κατά τη βία, η άλλη ομάδα θα διακοσμήσει το φόντο με λέξεις, σύμβολα κ.ο.κ.. Άλλη ομάδα θα συγκεντρώσει και να «βιβλιοδέσει» όλες τις εργασίες των μαθητών από τις προηγούμενες συναντήσεις. Το «βιβλίο» θα παρουσιαστεί στους γονείς και έπειτα θα φωτοτυπηθεί και θα δοθεί σε κάθε μαθητή.

2^η Δραστηριότητα

Θέτουμε το ερώτημα: **πως θα ενημερώσουμε τα άλλα παιδιά και τον κόσμο για το συγκεκριμένο φαινόμενο;** και καταγράφουμε τις σκέψεις τους. Δημιουργούμε μαζί με τα παιδιά μια διαδραστική αφίσα με το πρόγραμμα thinglink.com, έτσι ώστε να περάσουμε το μήνυμα κατά της βίας και να ενημερώσουμε κι άλλα παιδιά για το συγκεκριμένο φαινόμενο μέσω διαδικτύου. Κατασκευάζουμε μια πολυτροπική αφίσα με ζωγραφιές και μηνύματα των παιδιών κατά της βίας. Τίτλος της αφίσας μας **«ΦΙΛΙΑ ΚΑΙ ΟΧΙ ΒΙΑ»**.

3^η Δραστηριότητα

Γράφουν στίχους για ένα τραγούδι ραπ, το ζωγραφίζουν και κάνουν ένα βίντεο.

4^η Δραστηριότητα

Φτιάχνουμε την καρδιά της φιλίας και γράφουμε λέξεις που έχουν σχέση με την φιλία

5^η Δραστηριότητα

Κάθε παιδί φτιάχνει δικό του σύμβολο κατά της βίας (καρδούλες, σήμα της ειρήνης, λεξούλες ανάλογες...) και στη συνέχεια δημιουργείται ένα Μικρό Βιβλίο στην τεχνική των Μικρών Βιβλίων στην τάξη του Φρενέ.

6^η Δραστηριότητα

Διαβάζουμε το βιβλίο: «Τα χέρια δεν είναι για να δέρνουμε» Κάνουμε το περίγραμμα του χεριού μας, το ζωγραφίζουμε, το κόβουμε και το κολλάμε σε ένα χρωματιστό χαρτόνι. Γράφουμε «τα χέρια δεν είναι για να δέρνουμε».

<p>Να αναπτύξουν οι μαθητές ψυχοκοινωνικές δεξιότητες και στρατηγικές διαχείρισης των περιστατικών εκφοβισμού και βίας στο σχολείο.</p> <p>Να δίνουν εξηγήσεις για τις ενέργειές τους και να αιτιολογούν τις απόψεις και τις πράξεις τους.</p> <p>Να επιχειρηματολογούν και να διαπραγματεύονται, για να πείσουν τους άλλους για τις επιλογές και τις αποφάσεις τους.</p> <p>Να παράγουν αποτελεσματικές λύσεις αντιμετώπισης περιστατικών ενδοσχολικής βίας.</p>	<div style="text-align: center;"> <p>Δημιουργικές λύσεις</p> </div>	<p>1^η Δραστηριότητα Ακούμε το τραγούδι των Locomondo «<i>Χέρια σαν κι αυτά..</i>» Κάθε παιδί ζωγραφίζει θετικές συμπεριφορές που μπορεί να κάνει με τα χέρια.</p> <p>2^η Δραστηριότητα Τα παιδιά επιλέγουν ένα παιδί και μιλάνε όμορφα για κείνο. Τα ωραία τους λόγια τα καταγράφουμε και κάθε παιδί αναλαμβάνει να φτιάξει μια ζωγραφιά για τον φίλο- την φίλη του.</p> <p>3^η Δραστηριότητα Φτιάχνουμε μαζί με τα παιδιά έναν κατάλογο με τα βήματα αντιμετώπισης της βίας, συνοψίζοντας όσα έχουμε μάθει. Στη συνέχεια τον ζωγραφίζουν και δημιουργούμε ένα ψηφιακό άλμπουμ με τη χρήση του πολυμεσικού εργαλείου mixbook και το ανεβάζουμε στην ιστοσελίδα του σχολείου.</p> <p>4^η Δραστηριότητα Καταθέτουν προτάσεις με επιχειρήματα για τη διαμόρφωση του αύλειου χώρου του σχολείου ώστε να προσφέρετε για ποικίλες δραστηριότητες.</p>
---	---	---

<p>Να γνωρίσουν το εγγύς ανθρωπογενές περιβάλλον.</p> <p>Να ευαισθητοποιήσουν γονείς, τα παιδιά του δημοτικού σχολείου και της ευρύτερης γειτονιάς.</p> <p>Να προωθήσουν τις ιδέες τους στην ευρύτερη κοινωνία.</p> <p>Να ενημερωθούν οι γονείς για το φαινόμενο της σχολικής βίας και να ευαισθητοποιηθούν μέσα από την ιστοσελίδα του σχολείου.</p> <p>Να υπερασπιστούν τις δημοκρατικές αξίες.</p> <p>Να αναλάβουν ρόλο ενεργού πολίτη και να καταστούν ικανά να υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους.</p>	 <p>Οι δικές μας φωνές</p>	<p>1^η Δραστηριότητα Διοργανώνουμε απογευματινή συνάντηση για τους γονείς και παιδιά με θέμα «Εκφοβισμός και σχολική βία στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία» με ψυχολόγο και καλούμε και τους γονείς των παιδιών της πρώτης Δημοτικού. Στη συνάντηση παρουσιάζουμε τις δράσεις μας και χαρίζουμε σε κάθε παιδί τον κατάλογο με τα βήματα αντιμετώπισης της σχολικής βίας</p> <p>2^η Δραστηριότητα Την ημέρα κατά της βίας (6^η Μαρτίου) φουσκώνουμε μπαλόνια όπου πάνω το κάθε παιδιά έχει αποτυπώσει το δικό του σύμβολο κατά της βίας (καρδούλες, σήμα της ειρήνης, λεξούλες ανάλογες...) Με υλικά της φύσης και δημιουργούμε στην αυλή την καρδιά της φιλίας.</p> <p>3^η Δραστηριότητα Στο τοπικό κανάλι ή στο ραδιόφωνο παρουσιάζουμε το τραγούδι μας, τα μηνύματά μας και τις προτάσεις για την αντιμετώπιση της σχολικής βίας.</p> <p>4^η Δραστηριότητα Τα παιδιά με τα δικά τους σύμβολα κατά της βίας βγαίνουν στη γειτονιά γύρω από το σχολείο και μοιράζουν τον κατάλογο με τα βήματα αντιμετώπισης της σχολικής βίας.</p> <p>5^η Δραστηριότητα Επισκέπτονται το Δημαρχείο και καταθέτουν τις προτάσεις τους στο Δημοτικό Συμβούλιο των Νέων</p>
--	---	--

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

1. Ρουσάκη, Μ. (2010). *Ο νταής του σχολικού*. Αθήνα: Ψυχογιός
2. Agassi Μ. (2007). Τα χέρια δεν είναι για να δέρνουμε. Αθήνα: Μεταίχμιο
3. Θέατρο και εκπαίδευση Δεσμοί Αλληλεγγύης
<http://users.sch.gr/theatro/Praktika2012%20Gr/C5Paithea%20ndn%20Gr.pdf>
Προσπελάστηκε 17/5/21
4. Εκπαιδευτικά σενάρια ως μέσο αντιμετώπισης του σχολικού εκφοβισμού στο Νηπιαγωγείο. <https://docplayer.gr/6361168-Ekpaideytika-senaria-os-meso-antimetopisis-toy-sholikoy-ekfovismoy-sto-nipiagogeio-eirini-r-theofanoys.html> Προσπελάστηκε 16/5/21
5. Λογισμικό για τη δημιουργία ψηφιακού βιβλίου <http://mikra-vivlia.weebly.com/beta942mualphataualpha-tauepsilonchinuiotakappa941sigma.html>
Προσπελάστηκε 17/5/21
6. Ενημερωτικό Υλικό για το Σχολικό Εκφοβισμό <http://epsype.blogspot.com/2012/02/6.html> Προσπελάστηκε 17/5/21
7. Δίκτυο Πρόληψης και Αντιμετώπισης των φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού, <http://stop-bullying.sch.gr/> Προσπελάστηκε 17/5/21
8. Τραγούδι των Locomondo «Χέρια σαν κι αυτά..» https://www.youtube.com/watch?v=Btn_gTLD_Fk Προσπελάστηκε 18/5/21
9. Τραγούδι «Όπου υπάρχει αγάπη» <https://www.youtube.com/watch?v=DBPTx1YGpGk> Προσπελάστηκε 18/5/21
10. The de Bono Group (2013) Author-date system. Six Thinking Hats. Retrieved October 13, 2016 from http://www.debonogroup.com/six_thinking_hats.php
11. Τεχνική των Μικρών Βιβλίων στην τάξη Φρενέ, <http://mikra-vivlia.weebly.com>
12. Διαδικτυακό εργαλείο δημιουργίας ψηφιακού κόμικς <https://edtech.gr/storyboardthat/>

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

Δήμαρχος
Δημοτικό Συμβούλιο Νέων
Τοπικό ραδιόφωνο και κανάλι
Ψυχολόγος
Χαμόγελο του παιδιού
Γονείς του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού Σχολείου
Κέντρο Ψυχικής υγείας

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Στο τέλος του προγράμματος, τα παιδιά λένε αυθόρμητα στην παρεούλα, ότι έμαθαν τα οποία και καταγράφουμε. Θέτουμε λοιπόν το ερώτημα: Τι μάθαμε για τα περιστατικά βίας και πως τα αντιμετωπίζουμε; Η αξιολόγηση του εργαστηρίου θα γίνει από τις καταγραφές που θα κάνουμε, από τα παραγόμενα έργα των παιδιών και από το εάν επιτεύχθηκαν τα

προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Μέσα από το ημερολόγιό και τις παρατηρήσεις μας θα διαπιστώσουμε εάν τα παιδιά κατέκτησαν γνώσεις, απέκτησαν δεξιότητες και καλλιέργησαν στάσεις, ενώ θα γίνει αξιολόγηση του υλικού που δόθηκε και ο έλεγχος των δραστηριοτήτων (σαφήνεια, βαθμός δυσκολίας, καταλληλότητα). Η αποτίμηση και ο αναστοχασμός θα επικεντρωθούν στο να διαπιστώσουμε εάν έχουν μετασχηματιστεί οι αντιλήψεις τους για το φαινόμενο της βίας. Αυτό θα διαπιστωθεί συγκρίνοντας τις αρχικές αντιλήψεις με αυτές στο τέλος του προγράμματος και μέσα από την εικαστική έκφραση των παιδιών. Επιπρόσθετα, θα ήταν σημαντικό να δούμε μέσα από μια άλλη μελέτη περίπτωσης, εάν έμαθαν να διαχειρίζονται παρόμοιες καταστάσεις και τις στάσεις γενικότερα απέναντι σε αυτές.

Σημειώσεις:

Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φύλλα εργασίας - Περιγραφή εργαστηρίων & δράσεων (3-5 φύλλα)

2^ο Εργαστήριο Οταής του σχολικού (δημιουργία ψηφιακού κόμικ με τα έργα των παιδιών)

3^ο Εργαστήριο «Μπαίνω στη θέση του άλλου»

«Μιμή η Κουταλαυτού»

Η Μιμή είναι ένα κοριτσάκι πέντε χρονών. Σήμερα ξύπνησε πολύ χαρούμενη, πετάχτηκε από το κρεβάτι της και φώναξε: «Γιούπι!!! Σήμερα θα πάω για πρώτη φορά στο νηπιαγωγείο!!!». Η μαμά της, της χαμογέλασε και της είπε ότι είναι σίγουρη ότι θα της αρέσει πολύ το νέο της σχολείο. Έφαγε πρωινό, ντύθηκε, πλύθηκε και φόρεσε το πιο φωτεινό της χαμόγελο.

Χτίσιμο της «στάσης» του ρόλου: Ένας από τους συμμετέχοντες στέκεται στο κέντρο και γίνεται μοντέλο, υποδύμενος ένα ρόλο του δράματος. Οι υπόλοιποι δίνουν οδηγίες στο μοντέλο και αυτό παγώνει στην προτεινόμενη στάση. Η ομάδα αποφασίζει για την πιο κατάλληλη στάση.

Όταν έφτασαν στο σχολείο η μαμά της, την αποχαιρέτησε φιλώντας την και της είπε: «Καλή αρχή μικρό μου και να θυμάσαι είσαι όμορφη, πολύ όμορφη.» Η Μιμή μπήκε γεμάτη χαρά στην τάξη της.

Τα παιδιά γίνονται Μιμή που πάει σχολείο χαρούμενη.

«Γεια σας! Είμαι η Μιμή είμαι πολύ χαρούμενη που μεγάλωσα και φοιτώ πλέον στο νηπιαγωγείο. Είμαι σίγουρη θα αποκτήσω καινούριους φίλους που θα τους αγαπώ και θα με αγαπάνε.» Ξαφνικά η Μιμή άκουσε δυνατά γέλια. Μια ομάδα αρχίζει να γελά σαρκαστικά!!!!

«Χαχαχαχα!!! Τι αυτάρες είναι αυτές! Πώς πετάγονται έτσι; Σαν παλιοκουτάλες είναι τα αυτιά σου! Χαχαχαχα! Μιμή η κουταλαφτού!»

Δημιουργία ήχων: τα παιδιά παράγουν διάφορους ήχους που συνοδεύουν τη δράση

Η μικρή μας Μιμή είχε κάτι το διαφορετικό από τα άλλα παιδάκια. Τα δύο μεγάλα πεταχτά αυτιά της την έκαναν ξεχωριστή. Η Μιμή στην αρχή δεν έδωσε καμία σημασία στο συμμαθητή της, τον Τζάκ ίσα ίσα που το διασκέδαζε κιόλας.

Όλα τα παιδιά είναι Μιμή και συνεχίζουν να είναι χαρούμενα .....Συνεχίζει με το γέλιο χαχαχα η ομάδα.

Με το πέρασμα του χρόνου όμως κατάλαβε ότι αυτό δεν ήταν αστείο. Ντρεπόταν για τα αυτιά της και ήταν πολύ στεναχωρημένη. Η Μιμή δεν ξυπνούσε πλέον με την ίδια όρεξη για να πάει στο σχολείο. Δεν της άρεσε καθόλου το σχολείο.

Ομαδική ζωγραφική: Οι συμμετέχοντες δημιουργούν από κοινού μια ζωγραφιά με τους χώρους και τα πρόσωπα του δράματος. Με την τεχνική αυτή, δίνουν συγκεκριμένη μορφή σε πρόσωπα ή χώρους που έχουν συλλάβει με τη φαντασία τους. «Μοιάζουμε ίδιοι αλλά είμαστε διαφορετικοί. Και ο Τζάκ θα έχει κάτι το διαφορετικό από σένα αλλά και κάτι το ίδιο, όπως και τα υπόλοιπα παιδιά. «Ναι!» φώναξε η Μιμή, « ο Τζάκ έχει το ίδιο ύψος με μένα αλλά έχει γουρλωτά μάτια.» Είναι καιρός ο Τζάκ να καταλάβει ότι το κάθε παιδί είναι διαφορετικό και ότι κάπου διαφέρουμε και κάπου μοιάζουμε.

Η νηπιαγωγός μπορεί να πάρει τη θέση του Τζάκ για να μην επιβαρυνθεί συναισθηματικά το παιδί που παίρνει αυτόν τον ρόλο.

Ανακριτική καρέκλα: Ο Τζάκ κάθεται στην ανακριτική καρέκλα και δέχεται ερωτήσεις από τα παιδιά που είναι σε ρόλο του Μπένη και της Μαρίας και τοποθετούν τα σώματά τους ασφυκτικά πάνω στον Τζάκ. Κάνουν ερωτήσεις που θα προβληματίσουν τον Τζάκ. «Ας πάμε να του εξηγήσουμε. Θα μας βοηθήσουν και τα παιδιά. Έτσι δεν είναι παιδιά;»

Στη Μιμή θα γράψουν κάτι για να την ενδυναμώσουν συναισθηματικά.

Η αρματωσιά των συναισθημάτων και των αξιών: Σε ένα πανωφόρι ή μία κάπα, οι συμμετέχοντες καρφίτσουν σημειώματα ή ζωγραφιές όπου αναγράφονται συναισθήματα ή ηθικές αξίες, τα οποία θα αποτελέσουν την αρματωσιά του ρόλου για να αντιμετωπίσει μία δύσκολη κατάσταση. Η τεχνική εστιάζεται στη χρήση ενός αντικειμένου-συμβόλου

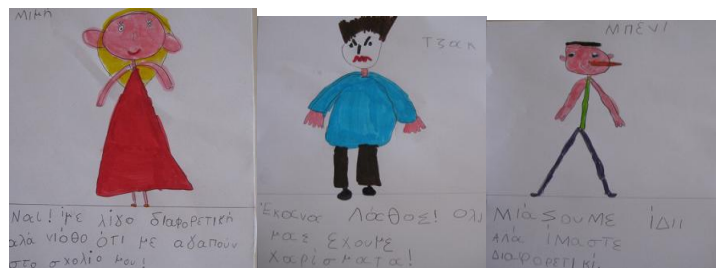
Διάδρομος της συνείδησης: Ο Τζάκ μπαίνει στο κέντρο και οι ομάδες χωρίζονται σε Μαρία και Μπένη και κάθε μια ομάδα περνάει μπροστά του και του λέει ότι θέλει για να αλλάξει γνώμη ή να προβληματιστεί.

Λύση -Αναστοχασμός

Αφήγηση: Το βράδυ, ο Μπένη, ο Τζάκ, η Μαρία πήγαν στο σπίτι τους για να κοιμηθούν. Τότε, άρχισαν να σκέφτονται την ιστορία που συνέβη.

Σύνταξη κειμένου: Τα παιδιά μοιράζονται σε τρεις ομάδες και καλούνται να γράψουν μία επιστολή ο ένας στον άλλο.

Τελετουργία: Το παιδί στο ρόλο του Μπένη, η ομάδα της Μαρίας και του Τζακ στήνουν ένα γλέντι με χορό και τραγούδι για να γιορτάσουν τη συμφιλίωση τους και στη συνέχεια ακούμε το τραγούδι όπου υπάρχει αγάπη
<https://www.youtube.com/watch?v=DBPTx1YGpGk>

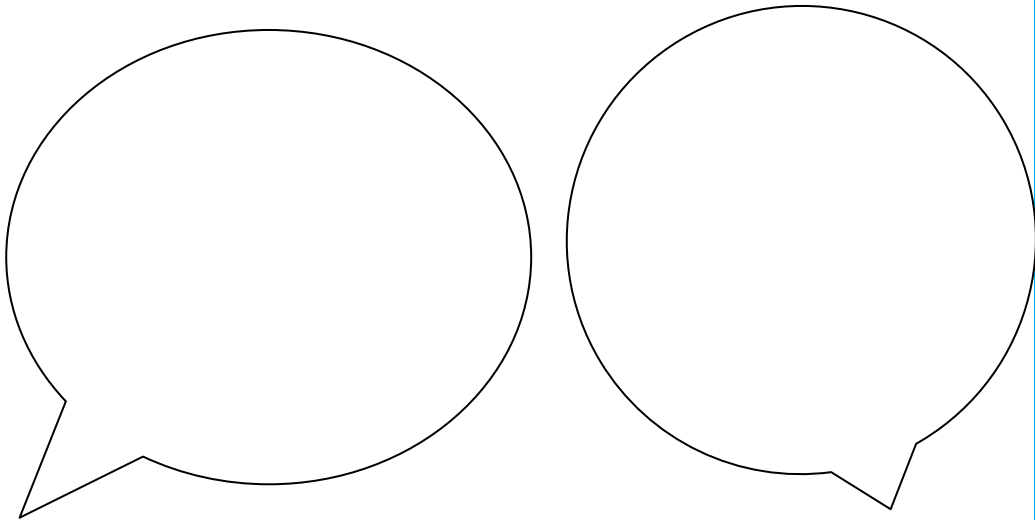

Δειγματικά Φύλλα εργασίας

1ο Δειγματικό φύλλο εργασίας

Τι θα έκανες εσύ εάν ήσουν στη θέση της Μιμής;
Τι θα έλεγες σε αυτόν που την κοροϊδεύει;
«Γράψε» τις απαντήσεις σου μέσα στα μπαλόνια.
Μπορείς επίσης να ζωγραφίσεις μέσα στα μπαλόνια

2^ο Δειγματικό φύλλο εργασίας

Στο φύλλο υπάρχει ένα έργο τέχνης στο οποίο απεικονίζονται επιθετικές συμπεριφορές.

Να περιγράψεις και να δώσεις έναν τίτλο.

Στη συνέχεια να ζωγραφίσεις ακολουθώντας τις οδηγίες:

Αν το συγκεκριμένο έργο τέχνης είναι η αρχή μιας ιστορίας, τι μπορεί να ακολουθήσει;

Αν το συγκεκριμένο έργο τέχνης είναι το μέσον μιας ιστορίας, τι θα μπορούσε να έχει συμβεί προηγουμένως; Τι θα ήταν επόμενο να συμβεί ;

Αν το συγκεκριμένο έργο τέχνης είναι το τέλος μιας ιστορίας, ποια θα μπορούσε να είναι αυτή

3^ο Δειγματικό φύλλο εργασίας

Χώρισε το φύλλο στη μέση και φτιάξε 2 ζωγραφιές. Η 1^η θα έχει επιθυμητή και η άλλη όχι επιθυμητή συμπεριφορά. Στη συνέχεια θα πλαστικοποιήσουμε τις ζωγραφιές και θα κάνουμε ένα επιδαπέδιο παιχνίδι και θα το παίζουμε.

Οδηγίες παιχνιδιού:

Ρίχνουμε το ζάρι. Περπατάμε τόσες θέσεις όσες λέει το ζάρι. Αν πέσουμε σε ζωγραφιά με επιθυμητή συμπεριφορά ξαναρίχνουμε το ζάρι.

Αν πέσουμε σε ζωγραφιά με μη αποδεκτή συμπεριφορά τότε παραμένουμε στη θέση μας.

Νικητής όποιος φτάσει πρώτος στο τέρμα.

Φύλλα περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης (έως 2 σελίδες)

1^ο Φύλλο

1. Πώς νιώθεις όταν δεν σε παίζουν τα άλλα παιδιά;
2. Πώς νιώθεις όταν σε κοροϊδεύουν ή σε χτυπάνε άλλα παιδιά;
3. Τι κάνεις όταν σου συμβαίνει αυτό;
4. Τι κάνεις όταν κοροϊδεύουν ή χτυπάνε ένα άλλο παιδί;
5. Πώς μπορείς να βοηθήσεις;
6. Ποιοί είναι οι πιο ασφαλείς χώροι, για να παίζεις στο διάλειμμα;
7. Μιλάς στις δασκάλες ή στους γονείς σου για πράγματα που σε στεναχωρούν;

2^ο Φύλλο

Διάλεξε μια ζωγραφιά σου και πες μου:

Πως την έκανες; Τι χρησιμοποίησες για να φτιάξεις π.χ το δικό σου μήνυμα; Τι σε δυσκόλεψε και τι όχι σε αυτή την εργασία; Τι έμαθες από αυτό; Είσαι ευχαριστημένος με.....; Αν το ξανάκανες, τι θα άλλαζες; Τι θα σε βοηθούσε να το κάνεις καλύτερα;

3^ο Φύλλο

Από τα εργαστήρια

- Τι μου άρεσε;
- Τι δε μου άρεσε;
- Πώς ένιωσα όλο αυτό τον καιρό;
- Ποιο ήταν το καλύτερο μέρος των Εργαστηρίων;
- Τι θα ήθελα να αλλάξω;
- Ποιες ήταν οι δύσκολες στιγμές στην ομάδα;
- Ποιες ήταν οι στιγμές που ένιωσα όμορφα με την ομάδα;
- Από αυτά που έκανα τι μου άρεσε πιο πολύ;
- Ποιο είναι το πιο χρήσιμο πράγμα που έμαθα;
- Πώς θα αξιοποιήσω τα όσα έμαθα;
- Πώς νιώθω τώρα που τελείωσε το πρόγραμμα;

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

1^η Δραστηριότητα: Συγκρίνουμε τις αρχικές καταγραφές που κάναμε κατά τη διάρκεια ανίχνευσης των πρότερων γνώσεων του μαθητή για το θέμα της βίας με τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν προς το τέλος του προγράμματος (Χρησιμοποιούμε τη ρουτίνα σκέψης «**Τότε Σκεφτόμουν – Τώρα Σκέφτομαι**» για να διαπιστώσουμε τις διαφοροποιήσεις των ιδεών και αντιλήψεών του.

2^η Δραστηριότητα:

Μετά από 1 εβδομάδα προτείνουμε σε κάθε παιδί να διαλέξει μια εικόνα που παρουσιάζει μια μορφή βίας και κάνουμε ατομική συνέντευξη για να μας πει τι βλέπει, τι νομίζει ότι προηγήθηκε, τι συνέβη στη συνέχεια και εάν θα ήθελε να αλλάξει κάτι.

3^η Δραστηριότητα:

Επιλέγουμε τις εικόνες συναισθήματα που νιώθουμε και συμπληρώνουμε τα φυλλάδιο.

«Πως νιώθω όταν.....»

Λέμε τι συναισθήματα νιώθει το παιδί που πέφτει θύμα σχολικού εκφοβισμού
Τα συναισθήματα που νιώθει το παιδί – θύτης που ασκεί εκφοβισμό.

4^η Δραστηριότητα

Δημιουργία κλίμακας διαβάθμισης για την αξιολόγηση των κοινωνικών δεξιοτήτων με ενδεικτικά κριτήρια:

- Παίρνει πρωτοβουλίες, προτείνει ιδέες, συμμετέχει ενεργά στην ομάδα;
- Επιλύει αποτελεσματικά και με αποδεκτά μέσα τις συγκρούσεις;
- Παίζει με τα άλλα παιδιά στις ομαδικές δραστηριότητες;

Αναζητά βοήθεια από τους/τις άλλους/-ες όταν τη χρειάζεται;
Προσφέρει βοήθεια στους/στις άλλους/-ες;
Αναγνωρίζει και προβλέπει τις αντιδράσεις και τα συναισθήματα των άλλων;

5^η Δραστηριότητα

Δείχνουμε το έργο του Mahurinkai θέτουμε τις ερωτήσεις:
«Ποιο είναι το κοριτσάκι;», «Ποιο είναι το όνομά της;»,
«Από πού κατάγεται;» «Πού βρίσκεται;» «Τι κοιτάζει;», «Τι μαρτυράει η στάση του σώματος;»,
«Τι μαρτυράει το βλέμμα της;», «Πως νιώθει;», «Τι σκέφτεται;», «Ποιοι κρύβονται πίσω από τις σκιές;», «Ποια είναι τα ονόματά τους;», «Πως νιώθουν;», «Τι σκέφτονται;», «Τι ρόλο παίζουν;»,
«Πως αλληλεπιδρούν με το περιβάλλον;», «Τι θέλει να πει το έργο;»

Βίντεο (ένα πρωτότυπο βίντεο επίδειξης υποδειγματικής διδασκαλίας ή επιμορφωτικής παρουσίασης του εργαστηρίου)

Θα ήθελα να παρουσιάσω τη Μεθοδολογία των 6 καπέλων της σκέψης του DeBono, το Εκπαιδευτικό Δράμα και τις Ρουτίνες σκέψης του ArtfulThinking).

Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης για το πρόγραμμα

Ερώτηση 1^η

Πως διερευνά ο/η εκπαιδευτικός τις προϋπάρχουσες αναπαραστάσεις των παιδιών σχετικά με το φαινόμενο βίας;

1. Με ερωτήσεις -απαντήσεις
2. Με παιχνίδι ρόλων
3. **Με καταγισμό ιδεών**

Ερώτηση 2^η

Το σενάριο «Μιμή η κουταλαυτού» με ποια μεθοδολογία το προσεγγίζει ο/η εκπαιδευτικός;

1. Μέσω των 6 καπέλων σκέψης του deBono
2. Μέσω των έργων τέχνης
3. **Μέσω του εκπαιδευτικού δράματος**
4. Μέσω του θεατρικού παιχνιδιού

Ερώτηση 3^η

Στη μεθοδολογία των 6 καπέλων σκέψης του deBono το μπλε καπέλο μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε:

1. Στην αρχή και στη μέση της συνάντησης
2. Μόνο στην αρχή της συνάντησης
3. **Στην αρχή και στο τέλος της συνάντησης**

Ερώτηση 4^η

Το «Μικρό Βιβλίο» είναι μια δημιουργική εργασία, κατά την οποία οι μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες (γνωστικές, κοινωνικές και επικοινωνιακές) με φυσικό και βιωματικό τρόπο διότι μαθαίνουν μέσα από τα ίδια τους τα έργα, κατανοούν τι μαθαίνουν και γιατί το μαθαίνουν.

Σωστό Λάθος

Ερώτηση 5^η

Στην τεχνική του εκπαιδευτικού δράματος «Ρόλος στον τοίχο»:

1. **Τα παιδιά «γράφουν-ζωγραφίζουν» σκέψεις και συναισθήματα του ρόλου και σκέψεις και συναισθήματα δικά τους ή άλλων προσώπων του δράματος για το ρόλο.**
2. Τα παιδιά δημιουργούν από κοινού μια ζωγραφιά με τους χώρους και τα πρόσωπα του δράματος.
3. Ζωγραφίζουν όποιον πρόσωπο-ρόλο επιθυμούν.

Ερώτηση 6^η

Το βιβλίο «Ο νταής του σχολικού» με ποιον τρόπο το επεξεργάζεται ο/η εκπαιδευτικός;

1. Με τη ρουτίνα Βλέπω- Σκέφτομαι- Αναρωτιέμαι
2. Με τις ρουτίνες του Κύκλου Διαφορετικών Απόψεων και της Απόδοσης Δικαιοσύνης στο Παρόν, Μέλλον και Παρελθόν
3. Με τη ρουτίνα Αρχή, Μέση και Τέλος
4. Με το εκπαιδευτικό δράμα